Undervisningsbeskrivelse

BØRNE- OG UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR UNDERVISNING OG KVALITET

Termin	August 2024-juni 2026
Institution	Handelsgymnasiet Lolland-Falster
Uddannelse	hhx
Fag og niveau	Tysk fortsætter B
Lærer(e)	Signe Arvedlund og Betina Rohrbeck
Hold	24hx4a

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb i faget

Forløb 1	Land und Leute – Grundforløb
Forløb 2	Migration - **eksamensemne**
Forløb 3	Familienunternehmen - **eksamensemne**
Forløb 4	Geschäftssprache und Geschäftskultur
Forløb 5	Reiseland Österreich und die Schweiz - **eksamensemne**
Forløb 6	DDR - **eksamensemne**
Forløb 7	Beziehungen - **eksamensemne**
	Grammatik Min Læring: ordopslagsøvelser, verber og kongruens, sætningsanalyse, ledsætninger/hovedsætninger, verbers placering i ledsætninger og underordnede konj., adjektiver, possessive pronominer.

Forløb 1	Land und Leute – Grundforløb – opgives ikke til eksamen
Forløbets indhold og fokus	Der er arbejdet med generel viden om Tyskland. Delstaterne, seværdigheder, kendte tysktalende. I forbindelse med Bundestagswahl blev der arbejdet med partierne og valgplakater. Endvidere har holdet arbejdet med tysk mentalitet, traditioner til påske og jul, fattigdom, det tyske skolesystem og lidt om forretningskultur.
Faglige mål	Glosetræning, Redemittel, udtrykke sig mundtligt og frit uden oplæsning, tekstforståelse, produktive færdigheder og lytte/forstå samt præsentationskompetence. Eleverne er blevet introduceret til 2 kilder, som de skulle bruge inden de googlede sig til andre: Deutsche Welle og Kultur und Tatsachen. • forstå talt tysk standardsprog om kendte emner formidlet gennem forskellige medier • udtrykke sig mundtligt på tysk om ikke-gennemgåede tysksprogede tekster og emner med anvendelse af et enkelt ordforråd • anvende relevante lytte- og læsestrategier samt relevante mundtlige og skriftlige kommunikationsstrategier • redegøre på tysk for kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold i tysksprogede lande med hovedvægten på Tyskland efter 1945 • søge og anvende relevant tysksproget materiale på internettet samt dokumentere anvendelsen heraf
Kernestof og anvendt materiale	**Kernestof:** **Faktuelles und wirtschaftliches:** PowerPoint: Deutschland kennenlernen Brainstorm: Was weißt du schon über Deutschland? Quiz *Deutsche Bundesländer*, Hansiauland. Politik für dich https://www.hanisauland.de/node/1626 2 minutters præsentation af en delstat i grupper: Seværdigheder, virksomheder i delstaten og faktuelle ting. **Politisches:** PowerPoint: Wahlen in Deutschland Bundespräsident und Bundeskanzler med forståelsesopgaver https://www.zdf.de/kinder/logo/bundespraesident-104.html https://www.zdf.de/kinder/logo/bundeskanzler-aufgaben-100.html **Gesellschaftliches und Traditionen:** *Deutsche Mentalität* Folge 16 – Deutschlandlabor. DW.de + quizlet til træning af ordforråd. Permalink: https://learngerman.dw.com/de/16-mentalit%C3%A4t/l-18945073 *Oktoberfest – Wiesnzeit, Goethe Institut,* Lausanne, Oktober 2013.: https://www.goethe.de/prj/dlp/en/teachingmaterials/series/celebrating_holidays_in_germany/oktoberfest

	Typisch Dänisch – Typisch Deutsch. Landeskundelight i Dein Deutschland – Tysk fortsættergrundbog, Systime: https://dd.systime.dk/?id=173#c1409 Ordforråd, grammatisk område verber/kongruens, sammenfatning.
Anvendt tid	19 moduler á 90 min.
Arbejds-former	Klasseundervisning, par- og gruppearbejde, individuelt arbejde.

Forløb 2	Migration (1. år)
Forløbets indhold og fokus	Introduktion til emnet: Migranter i Tyskland (statistik), definitioner på fagbegreber, Muslimer og kultur. Fokus har været de tyrkiske gæstearbejdere og Wirtschaftswunder, migration og kulturforskelle. Holdet har bl.a. beskrevet personer, lavet sammenfatninger, øvet ord, gode/relevante vendinger, trænet verber og verbers placering i ledsætninger.
Faglige mål	Mest fokus på: ordforråd, tekstforståelse, udtrykke sig mundtligt, personbeskrivelse og resumé. • forstå talt tysk standardsprog om kendte emner formidlet gennem forskellige medier • udtrykke sig mundtligt på tysk om ikke-gennemgåede tysksprogede tekster og emner med anvendelse af et enkelt ordforråd • anvende relevante lytte- og læsestrategier samt relevante mundtlige og skriftlige kommunikationsstrategier • redegøre på tysk for kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold i tysksprogede lande med hovedvægten på Tyskland efter 1945 • søge og anvende relevant tysksproget materiale på internettet samt dokumentere anvendelsen heraf • redegøre på tysk for studerede tysksprogede emner og tekster, analysere og fortolke disse og perspektivere til andre tekster, idet de benytter et nuanceret ordforråd samt anvender elementær morfologi og syntaks korrekt
Kernestof og anvendt materiale	**Kernestof:** Muhabbet - *Schau hin* (Videoclip), 2010: https://www.youtube.com/watch?v=jbSoD_9AKdA Tekst: https://genius.com/Muhabbet-schau-hin-radio-edit-lyrics Film: *Almanya – Willkommen in Deutschland* af Yasemin Samdereli, 2011 med opgaver. Goethe Institut Dänemark: "*Wie Deutschland ein Einwanderungsland wurde*". Tilgængelig her: https://www.goethe.de/resources/files/pdf302/almanya_teaching_resources-v1.pdf Samy Deluxe: "*Mimimi*" (sangtekst og video). 2016. Tekst tilgængelig her: https://genius.com/Samy-deluxe-mimimi-lyrics Video tilgængelig her: https://www.youtube.com/watch?v=lwlb88ppYDk Topcu, Özlem: "*Eine Familie – Zwei Welten*". 2009. Hamburger Abendblatt. Flere feat. Bushido: „*Das alles ist Deutschland*" (Musikvideo og tekst). 2010. Tekst: https://genius.com/Fler-das-alles-ist-deutschland-lyrics Video: https://www.youtube.com/watch?v=SapMxGokXMc

	Supplerende stof: Ifm. arbejdet med Almanya, har eleverne også arbejdet med sproglige opgaver – skriftlige og mundtlige – der tematiserer rejsen. Fra ét sted til et andet. Med familie eller med venner. Geographie - simpleclub "Migration – einfach erklärt". 2022. Tilgængelig her: https://www.youtube.com/watch?v=PsOhYH-uErM Taber, a. R., & Graverholt, M. Z. (2013). *Dein Deutschland - tysk fortsættergrundbog*. Systime. https://dd.systime.dk. Kapitel 4: https://dd.systime.dk/?id=196
Anvendt tid	14 moduler á 90 min.
Arbejdsformer	Klasseundervisning, par- og gruppearbejde, individuelt arbejde.

Forløb 3	Familienunternehmen (1. år og 2. år)
Forløbets indhold og fokus	Introduktion til emnet ved PowerPoint med definition, hvor i Tyskland familievirksomhederne er koncentreret, liste over de største og Matlok, der fortæller om Mittelstand og Vermögensverteilung. Holdet har arbejdet med: Adidas, Aldi og Haribo. Refleksion omkring fordele og ulemper ved Familienunternehmen. Fokusområder har været at øve personbeskrivelse og resumé, produktbeskrivelse, fremlæggelse, Redemittel til at åbne, sammenfatte, beskrive og udtrykke egen holdning samt udvide ordforråd. Endvidere har eleverne øvet læsestrategier inkl. gættestrategier. Grammatisk fokus: Ledsætninger, sætningsanalyse, possessive pronominer.
Faglige mål	• analysere og beskrive tysk sprog grammatisk på dansk med anvendelse af relevant terminologi • redegøre på tysk for kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold i tysksprogede lande med hovedvægten på Tyskland efter 1945 • udtrykke sig mundtligt på tysk om ikke-gennemgåede tysksprogede tekster og emner på tysk og relevante faste vendinger og udtryk • demonstrere viden om fagets identitet og metoder • forstå talt tysk standardsprog om kendte emner formidlet gennem forskellige medier • læse og forstå forskellige typer og genrer af ubearbejdede nyere tysksprogede tekster • føre en samtale på et klart forståeligt, sammenhængende og nogenlunde fly-dende tysk om emner, de er fortrolige med • anvende relevante lytte- og læsestrategier samt relevante mundtlige og skrift-lige kommunikationsstrategier
Kernestof og anvendt materiale	Aldi-Gründer: *Zwei Brüder revolutionierten die Supermärkte*, Leoni Schmidt, 2021. Gründer.de Film: *Die Aldi-Brüder* (Aldi-Brødrene). Dokumentardrama fra 2018. 88 min. Tilgængelig på MitCFU. Werbung, ALDI SÜD: *ALDI Weihnachten mit Kai der Karotte* | Long Version fra 2021, Tilgængelig her: https://www.youtube.com/watch?v=MtcC-wmP-ek WDR: "*Die ALDI-Brüder*". 2020. Tilgængelig her: https://www1.wdr.de/fernsehen/heimatflimmern/sendungen/die-aldi-brueder-102.html Aldi Süd: "*Food waste – Unsere Maßnahmen gegen Lebensmittelverschwendung*". Tilgængelig her: https://www.aldi-sued.de/de/nachhaltigkeit/foodwaste.html Deutschlands führende Agenturen: „*Zum Headbangen: Jung von Matt SPREE entwickelt HARIBO-kampagne für das WACKEN OPEN AIR*" I Eskesen, A.L. (2025). Der innovative Punkt. I *AUF DEN PUNKT*. Columbus. https://aufdenpunkt.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=132&loopRedirect=1 Hansen, A. ,Knudsen, A.M. ,Groh, M. & Albertsen, D. (2020). 2. Siegfried Matlok. I *Ungleichheit in Deutschland*. Systime. https://ungleichheitindeutschland.systime.dk/?id=129

	ZDF: " *Deutschlands große Clans - Die Haribo-Story* ". 2016. Tilgængelig på MitCFU. 44 min. Isert, Jört: „*Ein Schoko-Quadrat geht um die Welt*". 2007.. Tilgængelig her: https://www.stern.de/wirtschaft/news/ritter-sport-ein-schoko-quadrat-geht-um-die-welt-3263784.html. Øvelser til teksten tilgængelig her: Systime og Lind, Annette mfl:" Innovation og entreprenørskab". 2014. Kapitel: Innovation og entreprenørskab – Undervisningsforløb - HHX forløb - Tyske virksomheder – fase 7: Opgaver til "Ritter Sport: Ein Schoko-Quadrat geht um die Welt". Galileo: " *Ritter Sport Schokolade: Wie nachhaltig ist sie wirklich?* | Galileo | ProSieben". Kort videoindslag/nyheder. Tilgængelig her: https://www.youtube.com/watch?v=kEQGB6bYLMQ&t=2s **Supplerende stof** PowerPoint: Familienunternehmen og liste over de største familievirksomheder Ordforråd og træning i at købe ind – bl.a. via Gliglish.com Vi har lavet forskellige øvelser med Haribo – en plakat med et nyt (ja kontroversielt) slogan, vi har spist og beskrevet slik fra Haribo. Eleverne har desuden i grupper arbejdet med en familiejet tysk virksomhed. Her har flere arbejdet med tyske bilmærker, som Audi, BMW og Volkswagen. De har skrevet et virksomhedsportræt og fremlagt deres viden om virksomhederne i en PowerPoint.
Anvendt tid	17 moduler á 90 min.
Arbejds-former	Klasseundervisning, par- og gruppearbejde, individuelt arbejde, skriftligt arbejde, mundtlige præsentationer via powerpoints.

Forløb 4	Geschäftssprache und Geschäftskultur (2. år)
Forløbets indhold og fokus	Holdet har arbejdet med Unternehmen fra Systime: https://imunternehmen.systime.dk/ Introduktion til begrebet Wirtschaftsstandort og emnet med kulturforskelle. Herefter krav til E-mail. Merkantile øvelser og E-mails med forespørgsel, tilbud og ordre. Øve fraseologi og merkantile termer. .
Faglige mål	• føre en samtale på et klart forståeligt, sammenhængende og nogenlunde flydende tysk om emner, de er fortrolige med • anvende grundlæggende erhvervsrelateret terminologi og fraseologi i arbejdet med virksomhedens eksterne kommunikation, mundtligt og skriftligt.
Kernestof og anvendt materiale	**Kernestof:** IBog im Unternehmen, Systime Kultur: *Siezen und Duzen – eine unterschiedliche Anredekultur* https://imunternehmen.systime.dk/?id=160 Korrespondenz – *Anfrage, Angebot, Auftrage* https://imunternehmen.systime.dk/?id=134 Wörterliste og Ordliste *Kulturmøde i München med Janus' kulturmøde i München*: https://tyskvirksomhed.systime.dk/?id=129 Dramatisering af Janus' kulturmøde i grupper. Fordomme og forskelle https://tyskvirksomhed.systime.dk/?id=130 **Supplerende stof:** PowerPoint om Familienunternehmen Siegfried Matlock: Der deutsche Mittelstand und die Vermögensverteilung https://ungleichheitindeutschland.systime.dk/?id=135#c445 Dialog i restaurant og Speisekarte og øvet ord til Essen und Trinken. Stationslæring med forskellige poster, der passer til emnet. Grammatik: Wordwall (ordtræning) og Min lærin: De, Dem og Deres og alle de possessive pronominer. Verberne: Siezen og Duzen
Anvendt tid	8 moduler á 90 min.
Arbejdsformer	Klasseundervisning, par- og gruppearbejde, individuelt arbejde, skriftligt arbejde, Rollespil, stationslæring.

Forløb 5	Reiseland Österreich und die Schweiz (2.år)
Forløbets indhold og fokus	Holdet har arbejdet med Østrig og Schweiz som rejsemål. Østrig: kort arbejde med reklamefilm, kort med en lydfil, hvor Tessi fortæller om Wien. Tekst i en aflevering om Skibums og Erich Kästners digt: Wintersport fra 2009, som ikke kun handler om vintersport, men også en kritik af menneskers tendens til at følge strømmen uden af reflektere. Schweiz: arbejdet med en længere rejsefilm, hvor en ung pige rejser igennem Schweiz med tog. Her har holdet trænet at kommentere med citater. Men også med CO2, da de har beregnet, hvor meget der bruges, når man rejser med tog og hvor meget man bruger når det er med fly. To forskellige kilder eleverne kunne regne det ud på. Den ene kilde var DB og her var CO2 – forbruget ved kørsel med tog meget mindre end den anden kilde.
Faglige mål	– forstå talt tysk standardsprog om kendte emner formidlet gennem forskellige medier – udtrykke sig klart forståeligt og sammenhængende på skriftligt tysk med et varieret ordforråd og med sikkerhed i den centrale ortografi, morfologi og syntaks – analysere og beskrive tysk sprog grammatisk på dansk med anvendelse af relevant terminologi – anvende en grundlæggende viden om kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold i tysksprogede lande i arbejdet med fiktive og ikke-fiktive tysksprogede tekster og medier samt sammenligne studerede tysksprogede tekster og emner med kultur-, samfunds- og erhvervsforhold i andre lande
Kernestof og anvendt materiale	Tekst *Skibums (*skriftlige aflevering) Reklamefilm: *Austria is just Lebensgefühl: Hidden Gems das ganze Jahr* og opgaver https://youtu.be/pvD5MMecIUs?si=1N7wQd-RWAoXQs1P Lydfil: *Tessi aus Wien* og opgaver https://audio-lingua.ac-versailles.fr/spip.php?article6932 Reisefilm: *Mit dem Panorama-Zug durch die Schweiz – von Zürick über St. Moritz bis nach Tirano*, ARD reisen og opgaver https://youtu.be/LG-Bf4tR_x0?si=ZoeyBsHK9CkW9YiX Digt: *Wintersport af Erich Kästner* (2009), Aus aktuellem Anlass, Systime https://ausaktuellemanlass.systime.dk/?id=143#c455 Grammatik: Adjektiver og deres gradbøjning Supplerende stof: Introduktion til begrebet DACH Wissen über Österreich, Aus aktuellem Anlasse, Systime: https://ausaktuellemanlass.systime.dk/?id=157&L=10 Skrive et postkort på tysk Tale med KI - giglish i lufthavnen PowerPoint om Skifahren in der Schweiz ordtræning

Anvendt tid	7 moduler á 90 min.
Arbejds-former	Klasseundervisning, par- og gruppearbejde, individuelt arbejde, skriftligt arbejde,

Forløb 5	DDR (2. år)
Forløbets indhold og fokus	Introduktion til emnet med fokus på Jugend. Fokus har været på unges hverdag i DDR; Barndommen med Jungpioniere og ungdommen med FDJ, en studenterklasse i DDR i filmen "Das schweigende Klassenzimmer". Holdet har endvidere øvet at fremlægge til en evt. prøve med teksten: Simone, som var første hånds kilde, da hun var barn og ung i DDR. Fremlæggelsen indeholdt: præsentation af teksten, sammenfatning og analyse, dog IKKE perspektivering. Holdet har øvet personbeskrivelse og resumé, fremlæggelse, Redemittel til at åbne, sammenfatte, beskrive og udtrykke egen holdning.
Faglige mål	• redegøre på tysk for kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold i tysksprogede lande med hovedvægten på Tyskland efter 1945 • redegøre på tysk for studerede tysksprogede emner og tekster, analysere og fortolke disse og perspektivere til andre tekster, idet de benytter et nuanceret ordforråd samt anvender elementær morfologi og syntaks korrekt • udtrykke sig mundtligt på tysk om ikke-gennemgåede tysksprogede tekster og emner på tysk og relevante faste vendinger og udtryk • demonstrere viden om fagets identitet og metoder • forstå talt tysk standardsprog om kendte emner formidlet gennem forskellige medier • læse og forstå forskellige typer og genrer af ubearbejdede nyere tysksprogede tekster • føre en samtale på et klart forståeligt, sammenhængende og nogenlunde flydende tysk om emner, de er fortrolige med • anvende relevante lytte- og læsestrategier samt relevante mundtlige og skriftlige kommunikationsstrategier
Kernestof og anvendt materiale	**Kernestof:** Die FDJ einfach und kurz erklärt: https://youtu.be/OI2Lwe76gZM?si=swiTEe58SFNhmNfp FDJ und Jungpioniere- opgaver hertil Film: *Das schweigende Klassenzimmer* von Lars Kraume og arbejdsopgaver til filmen. Der Text: *Simone* Skriftlig aflevering lavet som mundtlig øve-prøve med fremlæggelse Portalen: https://www.zeitklicks.de/ddr/alltag/jetzt-erzaehle-ich/simone **Supplerende stof** Erklärfilm: Logo! Erklärt. Was war die DDR. ZDF Mediathek https://youtu.be/lsnIuUue_RE?si=_6RgslBvp9z6_w1S Arbejde med nøglebegreber: Warschauer Pakt, Sozialismus, Planwirtschaft usw.

Anvendt tid	10 moduler á 90 min.
Arbejds-former	Klasseundervisning, par- og gruppearbejde, individuelt arbejde, skriftligt arbejde, Individuel fremlæggelse

Forløb 6	Beziehungen (2. år)
Forløbets indhold og fokus	Brainstorm til begrebet Beziehungen, hvor eleverne bl.a. kom frem til Freundschaft, Familie, Liebe und Arbeitsbeziehungen. Hvilket jeg har udvalgt teksterne efter. Vi startede med Freundschaft i en Cartoon: Der grösste Fehler og Namikas sang: Lieblingsmensch. Hvornår er venskab et godt venskab og hvad kan det gøre at have en rigtig god ven – Lieblingsmensch? Eleverne har arbejdet med Begriffskarte til Kurzgeschichte og vi har læst Anja Tuckermanns Potsdamer Strasse. I hold af 3 har de fremlagt novellen inden de så det grønne bord. Fokus er at øve analyse og fortolkning under en eksamenslignende situation. Teksten har også været brugt i den sidste aflevering, som blev skrevet på papir og havde tre forskellige niveauer. Endvidere har holdet arbejdet med en tekst, som handler om relationen mellem et barnebarn og en bedstefar. Deres fælles interesse er at de er fans af BVB.
Faglige mål	• redegøre på tysk for kulturelle, samfundsmæssige og erhvervsmæssige forhold i tysksprogede lande med hovedvægten på Tyskland efter 1945 • redegøre på tysk for studerede tysksprogede emner og tekster, analysere og fortolke disse og perspektivere til andre tekster, idet de benytter et nuanceret ordforråd samt anvender elementær morfologi og syntaks korrekt • udtrykke sig mundtligt på tysk om ikke-gennemgåede tysksprogede tekster og emner på tysk og relevante faste vendinger og udtryk • demonstrere viden om fagets identitet og metoder • føre en samtale på et klart forståeligt, sammenhængende og nogenlunde flydende tysk om emner, de er fortrolige med •
Kernestof og anvendt materiale	**Kernestof:** Hermann, Mette, IBog: Los geht's, Systime.dk: Cartoon: Tobias Wieland: *Der grösste Fehler meines Lebens* https://losgehts.systime.dk/?id=148 Sang: Namika: *Lieblingsmensch* Tekst: Anja Tuckermann: *Potsdamer Strasse* og Det grønne bord Teksten er anvendt både som øveprøve og som skriftlig opgave Tekst: *Wie der Opa, so der Enkel* af Lea Flechter, 2018, Systime. URL: https://werbinich.systime.dk/?id=154 **Supplerende stof** Begriffskarte zur Kurzgeschichte https://gattungen.systime.dk/?id=142

Anvendt tid	9 moduler á 90 min.
Arbejdsformer	Klasseundervisning, par- og gruppearbejde, individuelt arbejde, skriftligt arbejde, Individuel fremlæggelse